

SOSYAL AĞ KULLANIMI VE SİYASİ İLGİ BAĞLAMINDA GENÇLERİN ONLINE SİYASİ KATILIMI

Nihat Kamil ANIL

Yrd.Doç.Dr. , Kırklareli Üniversitesi, Vize Meslek Yüksekokulu

nka@klu.edu.tr

Gülnur ETİ İÇLİ

Prof. Dr. , Kırklareli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

gulnuricli@yahoo.com

Özet

Amaç: Bu çalışmada, sosyal ağ kullanımı ve siyasi ilgi ile gençlerin online siyasi katılımı arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Kasım 2015 Genel Seçimlerinde oy kullanacağını belirten TC Kırklareli Üniversitesi Vize Meslek Yüksekokulu'nda kayıtlı 400 üniversite öğrencisine kolayda örneklem yöntemi ile uygulanmıştır. % 80 geri dönüş oranıyla kullanılabilir 320 adet anket açıklayıcı, doğrulayıcı faktör ve yapısal eşitlik modellemesi analizlerine tabi tutulmuştur.

Bulgular: Sonuç olarak, sosyal ağ kullanımı ve siyasi ilgi ile online siyasi katılım arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal ağ, sosyal medya, online siyasi katılım, Kırklareli Üniversitesi

YOUTH'S ONLINE POLITICAL PARTICIPATION IN THE CONTEXT OF SOCIAL NETWORK USAGE AND POLITICAL INTERETS

Abstract

Objective: The purpose of this study is to investigate the relationships between social network sites, political interest and youth's online political participation.

Method: 400 Vize Vocational College of Kırklareli University students who stressed to vote in November 2015 General Elections participated the survey by convenient sampling. 320 usable questionnaire was obtained with the 80% response rate. Exploratory and confirmatory factor analyses and structural equation modeling were used to analyze the data.

Results: As a result, findings show the positive statistically significant relationship between online political participation and social network sites usage and political interest.

Keywords: Social network sites, social media, online political participation, Kırklareli University

Giriş

We Are Social ve Hootsuite işbirliğinde 239 ülkeden elde edilen verilerle 2017 yılı Ocak ayında yayınlanan “Digital in 2017 Global Overview - Özel Raporu”, internet ve sosyal ağların kullanımı ile verileri, dijital dünyadaki değişim ve gelişimler hakkında farklı bakış açılarına ve araştırmalara doğru araştırmacıların ufuğunu açmaktadır. Raporda verilen bilgiler ışığında Ocak 2017 itibariyle dünya nüfusunun %50’lik bir kısmı (3,77 milyar kişi) internet kullanmaktadır. Bu oran ülkemiz için dünya ortalamasının %10 üzerinde olup %60 seviyesindedir (48 milyon kişi). Dünya toplam nüfusunun %37’ si (2,79 milyar kişi) de sosyal medyayı kullanmaktadır. Bu oranın Avrupa Bölgesi ortalama oranı nüfusun %49’u; Fransa, İspanya ve İtalya gibi seçili AB ülkelerinde sırasıyla%56, %54 ve %52 iken ülkemizde %60 düzeyindedir (48 milyon kişi). Sosyal medya kullanımında harcanan zaman ise ülkemizde günde ortalama 3 saattir. Facebook dünya üzerinde açık ara ile en çok kullanılan sosyal medya aracı olup sosyal ağlar içinde de ilk sırada yer almaktadır (1,9 milyar kişi). Ülkemizde %57’lik oranla Youtube’u sırasıyla %56 ile Facebook, %45 Instagram ve %44 ile Twitter izlemektedir[1].

Sosyal ağların kullanımı ve popülerliğinin her geçen gün artması sosyal ağlar üzerine yapılan araştırmaların artmasını da beraberinde getirmekte ve sosyal medya kullanımı siyasi katılıma etki eden, onu kolaylaştıran (Gil de Zuniga, 2009; Kim ve Chen, 2016) bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Arap Baharı ve Gezi gibi olaylarda çok önemli rol oynayan Facebook (2004) ve Twitter’in kurulduğu 2006 yılı sonrası literatüre odaklandığımızda online siyasi katılımın, offline katılıma göre daha kolay ulaşılabilir olması, daha az kaynağa ihtiyaç duyması (akıllı bir cep telefonu ve internet paketi gibi), bilgi dağılımının, iletişim kurmanın gerçekleştirilmesi ve ağ kurmanın maliyetinin neredeyse ihmal edilecek kadar düşük olması özellikle gençlerin siyasi hayata aktif bir biçimde katılmasına imkan veren yeni ve popüler bir araç olmaktadır (Ataman vd., 2014). Fernandes, Giurcanu, Bowers ve Neely (2010) sosyal ağların kullanımının 2008 ABD Başkanlık Seçimi örneğinde olduğu gibi siyasi katılımı artırdığını; Balcı ve Sarıtaş (2015) Türkiye’de 1980 sonrası gençlerin apolitikleştiğini, özellikle 2000’li yıllarda gençliğin siyasetten koptuğunu ancak sosyal ağlar/medyanın genç seçmenler ve siyasi hayat arasında katalizör görevi yapıp onları yeniden siyasi hayata çektiğini ve böylelikle gençlerin siyasal hayata daha çok katılım sağladıklarını belirtmektedir.

“Siyasi ilgi” siyasi olgulara vatandaşların dikkat etme isteği olarak tanımlanmaktadır (Lupia ve Philpot, 2005). Prior (2010) siyasi davranışın en önemli belirleyicisinin siyasi ilgi olduğunu belirtmektedir. Vissers, Hooghe, Stolle ve Maheo (2012) da gençlerin siyasi ilgisinin yüksek olması durumunda siyasi katılımlarının da yüksek olacağını ileri sürmektedir. Siyasi ilgisi arttıkça siyasi katılım da o derece artmaktadır (Kalaycıoğlu, 1993). Çukurçayır (2002) da siyasi ilgi arttıkça siyasi etkinliğin arttığını ve bireyin oy verme gibi düşük ilgi seviyeli siyasi katılımdan daha karmaşık siyasi katılım biçimlerine ilgi duyduğunu belirtmektedir. Uyarlırsak, siyasi ilgisi yüksek seviyede olan gençler siyasetle daha fazla ilgilenecek, araştırarak, siyasi bilgilerini artıracak ve de online siyasi katılım da bulunmaları da daha yüksek olacaktır.

Siyasi katılım, siyasi yapıyı, siyasi karar mercisinde yer alanların seçimini, siyasi plan ve politikaları etkilemeye yönelik davranışlar olarak genel anlamda tanımlanabilir ve yasal olabileceği gibi yasal olmayan eylemleri de içerebilir ve de yalnızca vatandaşların kendilerini yönetecek kişilerin seçimi için oy vermektan ibaret olmadığı, çeşitli seviyelerde siyasi ilgiden siyasi eylemlere kadar oldukça geniş bir yelpaze içinde farklı tutum ve faaliyetleri kapsadığını ifade eder (Nie, Verba ve Converse, 1989; Kapani, 2011, Eser, Sarışahin, 2016).Online siyasi katılım da bu aktivitelerin internet ortamında online olarak gerçekleştirilmesini ifade eder (Yang ve DeHart, 2016).Bu aktiviteler internet üzerinden sosyal medyada içeren ağırlıklı olarak bilgi toplama faaliyetleri olabileceği gibi (Balcı ve Sarıtaş, 2015), Facebook veya Twitter üzerinden siyasi mesaj-video-resim vb. paylaşmak, gazete muhabiri-köşe yazarı vb. siyasi konuda email-atmak (Gil de Zuniga vd., 2012), herhangi bir forum/blog a siyasi görüşünüzle ilgili mesaj yazmak (Baumgartner ve Morris -2010), kamuyu (halkı) ilgilendiren konularda online kampanyalara katılma (Nükleer santral, terörü lanetleme vb.) ve/veya online anketleri doldurmak (Calenda ve Meijer, 2009) gibi görece çok daha aktif faaliyetler de olabilir.

Bode, Vraga, Borah, ve Shah (2014) gençlerin siyasi bilgi edinmesinde online medyaya geleneksel medyadan daha fazla önem verdiğini, Abdu, Mohamad ve Muda (2017)de Facebook gibi sosyal medya araçlarının geleneksel medya araçlarından daha güçlü olduğunu belirtmektedir. Keza gençlerin arkadaşlarıyla iletişime, bilgiye ulaşım kolaylığı ve hızı, gençler arasında sosyal ağ kullanımı motive etmektedir (Abdu, Mohamad ve Muda, 2017). Örneğin, New York Üniversitesi Sosyal Medya ve Siyasi Katılım laboratuvarı Türkiye’de Gezi Olayları sırasında 31 Mayıs Cuma günü saat 16.00 ile 00.00 arasında gösterilerle ilgili 2 milyon tweet atıldığını ve bu alanda rekor kırıldığını raporlamaktadır (Radikal, 2013).

Boulianne (2015)'nin meta-analizi sonucu elde ettiği bilgiye göre sosyal medya kullanımı ve online siyasi katılımı inceleyen pek çok araştırma olmasına rağmen sonuçların birbiri ile çelişmektedir. Örneğin Yang ve DeHart (2016) gençlerin siyasi katılımının belirleyicileri arasında Facebook grup katılımının olduğunu ortaya koymaktadır. Benzer şekillerde de, Baumgartner ve Morris (2010) sosyal ağ kullanımının online siyasi katılımın email atma, siyasi bloglara görüş yazma ve siyasi mail/link vb. başkalarına iletme gibi 3 faaliyetle pozitif yönde anlamlı bir ilişkisi bulunduğunu; Carlisle ve Patton (2013) siyasi ilginin Facebook üzerinden gerçekleştirilen siyasi katılımın tek belirleyicisi olduğunu, Gil de Zuniga (2014) sosyal medyanın online siyasi katılımı güçlü bir şekilde etkilediğini fakat Mihailidis (2014) ise üniversite öğrencisi gençlerde siyasi konularda sosyal medyanın nadiren kullanıldığını raporlamaktadır.

Hala daha sosyal medya kullanımı, siyasi ilgi gibi temel faktörlerin gençlerin online siyasi katılımını nasıl etkilediği ilgi çeken ve üzerinde daha fazla araştırma yapılması gereken bir konudur (Yang ve DeHart, 2016). Yapılan araştırmaların çoğu da Batılı ülkelerde gerçekleştirilmiş, Türkiye gibi gelişmekte ve sosyal medya kullanımı üst düzeyde olan bir ülkede ise yapılan araştırmalar son yıllarda önem kazanmıştır fakat araştırma konuları oldukça çeşitlidir: Akıncı (2014) siyasal katılım düzeylerini; Şener, Emre ve Akyıldız (2015) sosyal ağlarda siyasi katılımı, Çıldan vd. (2012) sosyal medyanın siyasal alandaki gücü, demokrasiye etkileri ve sosyal medyaya karşı gösterilen tutum bakımından siyasete katılımı; Dilber (2013) siyasal katılıma etki eden psikolojik faktörleri; Balcı ve Sarıtış (2015) 2014 Yerel Seçimleri sırasında, üniversite öğrencilerinin Facebook'taki siyasal katılım sıklığını; Eser ve Güler (2015) internet ve sosyal ağlar üzerinden siyasilerle iletişime geçme, fikir paylaşımı, siyasal içerikli haber takibi gibi faaliyetlerin sıklığı ve bu faaliyetlerin doğru bulunması ile siyasal katılımı; Demir (2016) internetin ve sosyal medyanın kişilerin politik tutumları ve davranışları üzerindeki etkileri; Silsüpür (2016) siyasi liderlerin siyasal amaçlara yönelik olarak Twitter kullanımlarını; Eser ve Sarışahin (2016) cinsiyet ve siyasi katılım ilişkisini; Meriç (2017) tekno iyimser ve tekno kötümser bağlamda dijital siyasal iletişim literatür taramasını; Yolçu (2017) Kocaeli'ndeki iki farklı mahallede yerleşik bireylerin siyasal toplumsallaşma araçlarına yönelik duydukları güven düzeyi ile siyasal katılım tür ve düzeylerini; Ünal (2017) sosyal ağlardaki siyasal içerikli çeşitli türden paylaşımlar ve etkinliklere yönelik olumlu veya olumsuz yaklaşımlarının altında yatan dinamikleri araştırmıştır. Bu araştırma üniversite öğrencisi gençlerin online siyasi katılımını sosyal ağlar ve siyasi ilgi bağlamında inceleyerek bu hususta bir eksikliği de gidermiş olacak ve literatüre katkı sağlayacaktır.

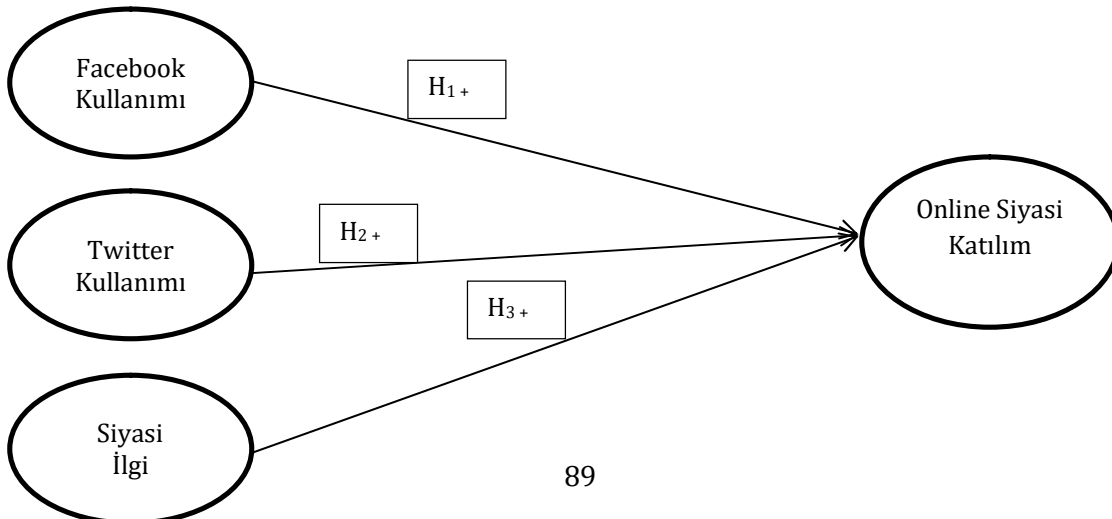
1. Yöntem

1.1. Araştırma Modeli, Evren ve Örneklem

Bu araştırma tanımlayıcı bir araştırmadır. Tanımlayıcı araştırmalar geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.

Araştırma, TC Kırklareli Üniversitesi Vize Meslek Yüksekokulu'na kayıtlı internet kullanan ve Kasım 2015 Genel Seçimlerinde oy kullanacağını belirten 400 öğrenciyeye "**Gençlere**" kolayda örneklem yöntemi ile uygulanmıştır. Yüksekokula kayıtlı öğrenci sayısı 1.274'tir. % 80 geri dönüş oranıyla kullanılabilir 320 adet anket analizlere tabi tutulmuştur. Alan araştırması, 2015 yılı Ekim ayı içinde siyasi ilginin en yüksek olduğu dönemde, Kasım 2015 Genel Seçimlerinden bir ay önce gerçekleştirilmiştir.

Şekil 1: Model

Hipotezler de

H₁: Facebook kullanımı ve online siyasi katılım arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır.

H₂: Twitter kullanımı ve online siyasi katılım arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır.

H₃: Siyasi ilgi ve online siyasi katılım arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır.

1.2. Veri Toplama Tekniği ve Anket Kağıdı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı, araştırmacılar tarafından literatür taramasına dayanılarak geliştirilmiştir. Anketler 10 öğrenciye pilot çalışma olarak uygulanmış ve anket formunda anlaşılmadığı, farklı yorumlanan ifadeler geri bildirim sonucu değiştirilmiş ve/veya yeniden düzenlenmiştir.

Ankete katılan öğrencilerin, "cinsiyeti", "yaşı", "sınıfı", "günde ortalama ne kadar süre internet kullandığı", "günde ortalama ne kadar süre Facebook kullandığı" ve "Günde ortalama ne kadar süre Twitter kullandığı" gibi demografik bilgilerinin değerlendirilmesinde frekans analizi yapılmıştır. Gençlerin "online siyasi katılımını" etkileyen faktörleri tespit etmek için 1: Asla (hiçbir zaman), 2: Nadiren, 3: Bazen, 4: Sıklıkla, 5: Çok sık değerlerinden oluşan eşit aralıklı beşli Likert tipi ölçekten yararlanılmıştır. Bu kısımdaki sorular literatürden seçilen ölçeklerden yararlanılarak oluşturulmuştur: Rahmawati (2014) "Sosyal Medya Kullanımı", Brussino vd. (2011) "Siyasi İlgi Ölçeği". 15 ifadeden oluşan bağımlı değişken "Online Siyasi Katılım" ise Gil de Zuniga vd. (2012), Baumgartner ve Morris (2010) ve Calenda ve Meijer (2009)'dan yararlanılarak oluşturulmuştur. Anket, toplamda 36 adet ölçek sorusu ile yukarıda bahsi geçen demografik sorulardan oluşmaktadır. Toplanan verilerin analizi için IBM SPSS 20 ve LISREL 8,7 programlarından yararlanılmıştır.

2. Analiz ve Bulgular

Demografik bilgiler için frekans, ölçeklerle ilgili açıklayıcı faktör ve güvenilirlik analizleri için IBM SPSS 20 kullanılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi ve yapısal eşitlik modeli için ise LISREL 8,7 programından yararlanılmıştır.

2.1. Frekans Analizi ve Demografik Bulgular

Ankete katılan öğrencilerin %46'sı kadın, %54'ü erkektir. Katılımcıların %66'sı 1. sınıf iken %34'ü de 2. sınıftır. Hatırlatmakta fayda vardır ki araştırmaya oy kullanma yaşı 18 olması nedeniyle 18 yaş altı öğrenciler ile araştırma konumuz sebebiyle de internet kullanmayan öğrenciler dahil edilmemiştir. Katılımcı gençlerin %83'ü 18-21 yaş arasında olup kalan %17'lik kesim 22-30 yaş arasındadır. Aşağıda Tablo 1'de öğrencilerin günde ortalama ne kadar süre internet, Facebook ve Twitter'da vakit harcadıkları verilmektedir.

Tablo 1: Online olarak Günde Harcanan Ortalama Zaman

Not: Verilen rakamlar %'dir	Kullanmıyorum	<30 dakika	31 dk-1 saat	1-2 saat	2-3 saat	3-4 saat	4-5 saat	>5sa at	Toplam %
Günde ortalama ne kadar süre internette vakit harcarsınız?	0	10	11	33	13	13	8	12	100
Günde ortalama ne kadar süre Facebook da vakit harcarsınız?	3	39	17	24	4	5	4	4	100
Günde ortalama ne kadar süre Twitter da vakit harcarsınız?	60	23	5	6	2	1	2	1	100

Tablo 1'den de anlaşılacağı üzere öğrenciler ağırlıklı olarak Facebook kullanmaktadır. Katılımcıların 1/3'ü günde ortalama 1-2 saat kadar zamanını internette geçirmektedir. Facebook kullanımı %39; Twitter kullanan % 40lık kesimde ise %23 oran ile günde 30 dakikanın altındadır.

2.2. Açıklayıcı Faktör ve Güvenilirlik Analizleri ve Bulgular

İlk açıklayıcı faktör analizi bağımsız değişken olan 3 ölçeğin belirlenmesinde gerçekleştirilmiştir. Her iki faktörde de birbirine çok yakın faktör yüküne sahip olması nedeniyle "Siyasi parti lideri/ milletvekili adayı sayfasını beğenme/takip etme" ifadesi çıkarılmıştır. Tablo 2'de verildiği üzere, Kaiser-Meyer-Okin: 0.92 ve Bartlett's Küresellik test sonucu: 5648.976, df: 190, (p < 0.001)'dir. İlk faktör 9,141öz değer, %45,70 açıklanan varyans ve ,94 Cronbach alfa değerlerine sahip Twitter; ikinci faktör 2,88 özdeğer, %14,41

açıklanan varyans ve ,92 Cronbach alfa değerlerine sahip Facebook ve üçüncü faktör de 2,41 özdeğer, %12,05 açıklanan varyans ve ,92 Cronbach alfa değerlerine sahip Siyasi İlgî Ölçeği olarak belirlenmiştir. Açıklanan varyans toplamı da % 72 gibi oldukça iyi bir sonuçtur.

Tablo 2: Bağımsız Değişkenler için Açıklayıcı Faktör Analizi

Faktörler ve İfadeler	Faktör Yüğü	Öz Değer	Açıklanan Varyans %	Cronbach Alfa
Twitter				
Tweete cevap yazma	.877	9,141	45,70	,94
Twitter üzerinden bir tartışmaya katılma	.868			
Tweet atma	.857			
Twitter üzerinden birinden bahsetme	.850			
Retweet yapma	.838			
Twitter üzerinden bir münakaşayı takip etme	.833			
Twitter'dan birini takip etme	.723			
Facebook				
Facebook'a görüş yazma	.848	2,88	14,41	,92
Facebook'da fotoğraf-video ya da link gönderme/paylaşma	.832			
Facebook'da güncel durum belirtme/paylaşma	.830			
Facebook'da bir gruba katılma ya da ayrılma	.762			
Facebook'da başkasına ait yorumu gönderme/paylaşma	.731			
Facebook üzerinden bir etkinliğe "katılıyorum/gidiyorum" seçeneğini tıklama	.687			
Facebook üzerinden mesajlaşma veya tartışmaya katılma	.684			
Siyasi İlgî Ölçeği				
Siyasi konularda haber/tartışma/açıkoturum programı vb. izlemek ilgimi çeker.	.877	2,41	12,05	,92
Siyasi partilerin nasıl çalıştığı hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak ilgimi çeker.	.876			
Genel olarak, siyasete ilgilim vardır.	.827			
Siyasi konularda okumak ilgimi çeker.	.820			
Siyasi konularda konuşmak/tartışmak/söyleşmek hoşuma gider.	.737			
Siyasi kampanyalar ilgimi çeker.	.728			
Kaiser-Meyer-Oklin: 0.92				
Bartlett's test of sphericity: 5648.976, df: 190, (p < 0.001)				
Ana Bileşenler Analizi, Varimax Döndürme, Kaiser Normalleştirme, 5 iterasyon				

İkinci açıklayıcı faktör analizi bağımlı değişkenin boyutlarını belirlemek gerçekleştirilmiştir. 15 ifadeden oluşan online siyasi katılım ölçeği birden fazla faktörde birbirine çok yakın faktör yüküne sahip olması ve faktör yüklerinin 0,50'nin altında olmasından dolayı analizden çıkarılmıştır. Çıkarılan 6 ifade şunlardır: "Kamuyu (halkı) ilgilendiren konularda bloglara/forumlara yazmak", "Online siyasi bloglara/web sayfalarına üye olmak/takip etmek", "Online hayır kurumlarına üye olmak", "Online İnsan Hakları gruplarına/bloglara/web sayfalarına üye olmak/takip etmek", "Kamuyu (halkı) ilgilendiren konularda online kampanyalara katılma (Nükleer santral, terörü lanetleme vb.)", "Kamuyu (halkı) ilgilendiren konularda online anketleri doldurmak".

Tablo 3: Online Siyasi Katılım

Faktörler ve İfadeler	Faktör Yüğü	Öz Değer	Açıklanan Varyans %	Cronbach Alfa
Aktif Online Siyasi Katılım				
Gazete muhabiri-Köşe yazarı vb.siyasi konuda email-atmak	.824	4,216	46,85	,83
Herhangi bir forum/blog a siyasi görüşünüzle ilgili mesaj yazmak	.809			
Herhangi bir politikacıyla email atmak	.747			
Facebook veya Twitter üzerinden siyasi mesaj-video-resim vb. paylaşmak	.630			
İnternet üzerinde dilekçe/Şikayet (Rektöre Mesaj-BİMER vb.) göndermek	.625			
İnternet üzerinden siyasi bir partiye bağış yapmak	.599			

Faktörler ve İfadeler	Faktör Yüğü	Öz Değer	Açıklanan Varyans %	Cronbach Alfa
Pasif Online Siyasi Katılım				
Online gazete/dergi okumak	.853	1,406	15,63	,84
Kamuyu (halkı) ilgilendiren konularda internetten bilgi edinmek	.841			
İnternette 2015 genel seçimleri ile ilgili bilgi edinme	.833			
Kaiser-Meyer-Oklin: 0.85				
Bartlett's test of sphericity: 1192.767, df: 36, (p < 0.001)				
Ana Bileşenler Analizi, Varimax Döndürme, Kaiser Normalleştirme, 3 iterasyon				

Tablo 3’de verildiği üzere Kaiser-Meyer-Oklin: 0.85 ve Bartlett’s Küresellik test sonucu: 1192.767, df: 36, (p < 0.001)’dir. Toplam açıklanan varyans da %62’dir. İlk faktör 4,216 öz değer, %47 açıklanan varyans ve ,83 Cronbach alfa katsayısı ile “Aktif Online Siyasi Katılım”; ikinci faktör ise 1,406 öz değer, %16 açıklanan varyans ve ,84 güvenilirlik katsayısı ile “Pasif Online Siyasi Katılım” olarak tespit edilmiştir.

2.3. Doğrulatory Faktör Analizleri ve Bulgular

Bağımsız değişkenler için oluşturulan ölçeklerin geçerliliği doğrulatory faktör analizi LISREL 8.7PRELIS kullanılarak test edilmiştir. Tablo 4’te verildiği üzere uyum değerleri X^2/df . (313,73/153)=2,05; RMSEA= 0,057; NFI= 0.98; NNFI= 0.98; CFI= 0.99; IFI= 0.99’dur.

Tablo 4: Bağımsız Değişkenler için Doğrulatory Faktör Analizi

Faktörler ve İfadeler	Faktör Yüğü	t-değeri
Facebook		
Facebook’da güncel durum belirtme/paylaşma	0,87	19,33
Facebook’da başkasına ait yorumu gönderme/paylaşma	0,75	15,47
Facebook’da fotoğraf-video ya da link gönderme/paylaşma	0,87	19,29
Facebook’a görüş yazma	0,89	20,09
Facebook’da bir gruba katılma ya da ayrılma	0,66	12,88
Facebook üzerinden bir etkinliğe “katılıyorum/gidiyorum” seçeneğini tıklama	0,64	12,48
Facebook üzerinden mesajlaşma veya tartışmaya katılma	0,68	13,37
Twitter		
Tweet atma	0,92	20,97
Retweet yapma	0,88	19,42
Twitter’dan birini takip etme	0,75	15,26
Twitter üzerinden birinden bahsetme	0,92	20,86
Tweete cevap yazma	0,84	17,98
Twitter üzerinden bir tartışmaya katılma	0,76	15,70
Twitter üzerinden bir münakaşayı takip etme	0,71	14,37
Siyasi İlgil Ölçeği		
Siyasi konularda konuşmak/tartışmak/söyleşmek hoşuma gider.	0,74	14,72
Genel olarak, siyasete ilgim vardır.	0,86	18,56
Siyasi partilerin nasıl çalıştığı hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak ilgimi çeker.	0,88	19,36
Siyasi konularda haber/tartışma/açıkoturum programı vb. izlemek ilgimi çeker.	0,88	18,08
Siyasi kampanyalar ilgimi çeker.	0,68	13,24
Siyasi konularda okumak ilgimi çeker.	0,78	15,95
X^2/df . (313,73/153)=2,05; RMSEA= 0,057; NFI= 0.98; NNFI= 0.98; CFI= 0.99; IFI= 0.99		

Bağımlı değişken “online siyasi katılım” için oluşturulan ölçeğin geçerliliği doğrulatory faktör analizi LISREL 8.7PRELIS kullanılarak test edilmiştir. Tablo 5’te verildiği üzere uyum değerleri X^2/df . (72,77/25)=2,91; RMSEA= 0,077; NFI= 0.96; NNFI= 0.96; CFI= 0.97; IFI= 0.97’dir.

Tablo 5: Online Siyasi Katılım Ölçeği için Doğrulatory Faktör Analizi

Faktörler ve İfadeler	Faktör Yüğü	t-değeri
Aktif Online Siyasi Katılım		
Herhangi bir forum/blog a siyasi görüşünüzle ilgili mesaj yazmak	0,84	17,27

Faktörler ve İfadeler	Faktör Yüğü	t-değeri
Facebook veya Twitter üzerinden siyasi mesaj-video-resim vb. paylaşmak	0,70	13,42
Herhangi bir politikacıyla email atmak	0,68	12,79
Gazete muhabiri-Köşe yazarı vb. siyasi email-atmak	0,68	12,75
İnternet üzerinde dilekçe/Şikayet (Rektöre Mesaj-BİMER vb.) göndermek	0,61	11,17
İnternet üzerinden siyasi bir partiye bağış yapmak	0,50	8,93
Pasif Online Siyasi Katılım		
Online gazete/dergi okumak	0,83	16,56
İnternette 2015 genel seçimleri ile ilgili bilgi edinme	0,78	15,45
Kamuyu (halkı) ilgilendiren konularda internette bilgi edinmek	0,78	15,38
$X^2/df. (72,77/25)=2,91$; RMSEA= 0,077; NFI= 0,96; NNFI= 0,96; CFI= 0,97; IFI= 0,97		

Tablo 4 ve 5'ten anlaşılacağı üzere uyum değerleri istenilen seviyelerdedir ve de geçerlik sağlanmaktadır.

2.4. Yapısal Eşitlik Modeli ve Bulgular

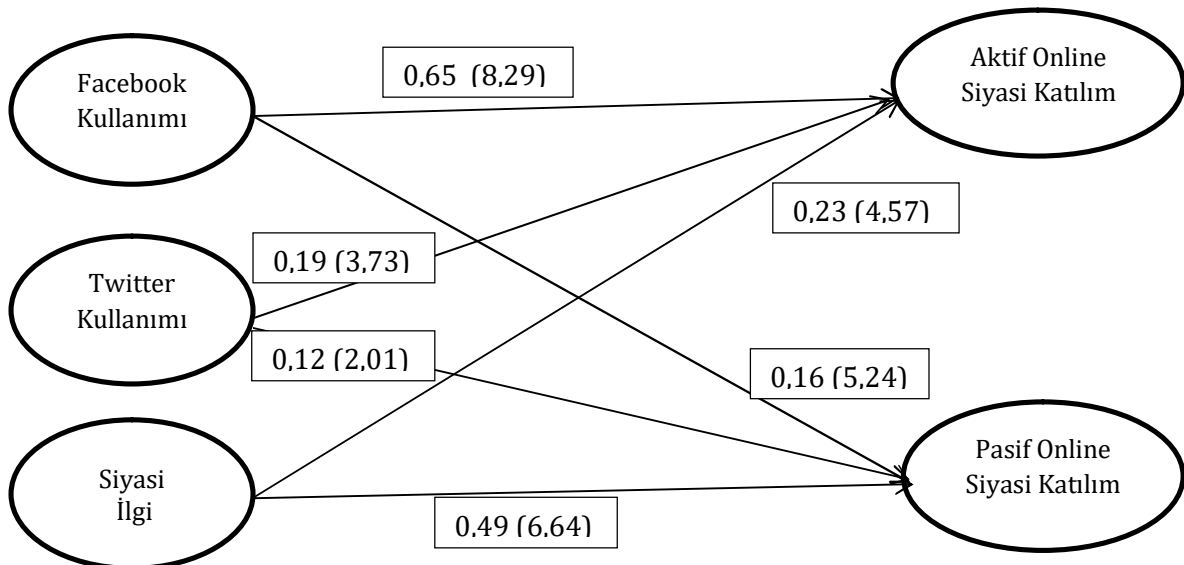
Şekil 2 önerilen modelle ilgili bulguları göstermektedir. Modelin uyum değerleri $X^2/df. (755.74/349)= 2,17$; RMSEA= 0.060; NFI= 0.96; NNFI= 0.98; CFI= 0.98; IFI= 0.98). Model ile ilgili hiçbir problem bulunmamaktadır. Tablo 6' da standartlaştırılmış parametreler ve t-değerleri verilmektedir.

Tablo 6: Standartlaştırılmış parametreler ve t-değerleri

Yol	Standartlaştırılmış parametreler	t-değeri	Hipotez Testi Sonucu
Facebook kullanımı → Aktif Online Siyasi Katılım	0,65	8,29	Kabul
Facebook kullanımı → Pasif Online Siyasi Katılım	0,16	5,24	Kabul
Twitter kullanımı → Aktif Online Siyasi Katılım	0,19	3,73	Kabul
Twitter kullanımı → Pasif Online Siyasi Katılım	0,12	2,01	Kabul
Siyasi ilgi → Aktif Online Siyasi Katılım	0,23	4,57	Kabul
Siyasi ilgi → Pasif Online Siyasi Katılım	0,49	6,64	Kabul

Şekil 2'de verildiği gibi Facebook kullanımı aktif siyasi katılımın en güçlü belirleyicisidir ve aralarında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki söz konusudur (0,65; t=8,29). Ayrıca Facebook kullanımının "Pasif Online Siyasi Katılım" ile de istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü bir ilişkisi bulunmaktadır. Twitter kullanımı da online siyasi katılımın her iki boyutuyla da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiye sahiptir. Beklenildiği gibi Twitter kullanımının "Aktif online siyasi katılım" ile daha yüksek bir ilişkisi bulunmaktadır (aktif:0,19; t=3,73; pasif:0,12, t=2,01). Siyasi ilgi faktörü ile de "online siyasi katılım" arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü bir ilişki vardır (aktif: 0,23, t=4,57; pasif: 0,49, t=6,64).

Şekil 2: Yapısal Model

Sonuç ve Tartışma

Gerek giriş bölümünde verilen yeni iletişim araçlarının kullanılması ile ilgili bilgiler gerekse de Arap Baharı, Wall Street İşgali veya Gezi Park gibi siyasi eylemlerde kullanılan iletişim araçları, sosyal medya ve siyasi ilginin online siyasi katılıma olan etkilerinin incelenmesinin önemini ortaya koymaktadır. Bu çalışma, gelişmekte olan bir ülke çerçevesinde, apolitik olduğu iddia edilen Türk Gençliği 'nin siyasi ilgi ve sosyal ağların kullanımı bağımsız değişkenleri ile bağımlı değişken olan online siyasi katılıma olan etkilerini araştırmaktadır. Çalışma kavramsal modelde verildiğinden biraz daha değişik olarak revize edilmiştir. Bağımlı değişken, yapılan açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucu aktif online siyasi katılım ve pasif online siyasi katılım olarak iki boyuta ayrılmıştır. Bulgular, hipotez edildiği gibi sosyal ağ kullanımı ve siyasi ilgi ile online siyasi katılım arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamı ilişkilerin olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgular daha önceki çalışmalarla örtüşmekte (Gil de Zuniga, 2009, 2012; Kim ve Chen, 2016; Abdu vd., 2017) ve dahası online siyasi katılımı aktif ve pasif olarak iki boyuta ayırıştırarak literatüre katkı da bulunmaktadır. Ayrıca bu ayırım, çalışmanın orijinalliğine de artırmaktadır.

Aktif online siyasi katılımı etkileyen faktörler sırasıyla Facebook kullanımı, siyasi ilgi ve Twitter kullanımıdır. Pasif online siyasi katılım da ise en güçlü faktör siyasi ilgidir. Onu sırasıyla Facebook ve Twitter kullanımı izlemektedir. Dolayısıyla, bulgular ışığında hükümet, siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler vb. online siyasi katılımı sağlayan tüm bileşenlere bütçe ve istihdam başta olmak üzere öncelik vermelidir. Gençlerin apolitikliğini kırmak ve siyasi katılımlarını artırmak için sosyal medyadan yararlanılmalıdır. Çünkü gençler aralarında sosyal medyayı iletişim ve bilgilendirme aracı olarak kullanmaktadır. Sosyal medya aracılığıyla gençleri hedefleyen ve onlara yönelik oluşturulan online siyasi mesajlar ve gençlerin siyasi ilgisini motive eden etmenler gelecek kampanyalarda gençlerin desteğini elde etmede önemli rol oynayacaktır.

Son olarak, çalışma limitlerine baktığımızda en önemlisi genelleştirebilmedir. Çalışma, Türk Gençlerinin sosyal medya kullanımı ve siyasi ilgi özelliklerini yansıttığı kabul edilen bir Devlet üniversitesi'nin bir meslek yüksekokulunda yapılmıştır. Model sadece sosyal ağlara odaklanıp diğer sosyal medya araçlarını incelememiştir. Facebook, Twitter kullanımı ve siyasi ilgi faktörlerine odaklanmış diğer faktörleri siyasi efikasite, siyasi bilgi gibi faktörleri modele dahil etmemiştir.

Son Not

[1] Alan çalışması 2015 Kasım Genel Seçimleri öncesinde gerçekleştirilmiştir ve 2015“Digital in 2015 Global Overview” verilerine göre Türkiye’de sosyal ağlar içinde ilk iki sırayı Facebook %26 ve Twitter %17 almaktadır. Çalışmada sosyal ağlar Facebook ve Twitter ile sınırlanmıştır. Literatürde sosyal medya kullanımını sadece Facebook ve Twitter üzerinden inceleyen çalışmalarda bulunmaktadır (Örneğin Yang ve Dehart, 2016 gibi). Ayrıca, Boulianne (2015) SSCI’da taranan Information, Communication & Society Dergisi’nde yayınlanan “Social media use and participation: a meta-analysis of current research” başlıklı çalışmasında sosyal ağ sayfalarına odaklandığını belirtmektedir.

Kaynakça

- Abdu, S.D., Mohamad, B., Muda, S. (2017). Youth Online Political Participation: The Role of Facebook Use, Interactivity, Quality Information and Political Interest, SHS Web of Conferences 33
- Akinci, S. (2014). Siyasal Katılım Düzeyleri Üzerine Bir İnceleme. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, Bahar, 7: 33-45
- Ataman, A. Sener, T., Noack, P. & Born, M. (2017). Political participation beyond borders: a comparative analysis of Turkish youth living in home country, Germany and Belgium. *Journal of Youth Studies*, 20:5, 565-582.
- Balci, Ş. ve Saritaş, H. (2015). Facebook ve Siyasal Katılım: 2014 Yerel Seçimleri Araştırması. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 511-535
- Baumgartner, J.C., Morris, J.S., (2010). MyFaceTube Politics Social Networking Web Sites and Political Engagement of Young Adults. *Social Science Computer Review*, 28 (1), 24-44.
- Bode, L., Vraga, E. K., Borah, P., & Shah, D. V. (2014). A new space for political behavior: Political social networking and its democratic consequences. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 19, 414-429.

- Brussino, S., Medrano, L., Sorribas, P. & Rabbia, H. (2011). Young adults' knowledge of politics: Evaluating the role of sociocognitive variables using structural equations. *Spanish Journal of Psychology*, 14, 183-194.
- Calenda, D., Meijer, A. (2009). Young people, the Internet, and political participation. *Information Communication And Society*, September, 879-898
- Çıldan, C., Ertemiz, M., Tumuçin, H.K., Küçük, E., Albayrak, D. (2012). Sosyal Medyanın Politik Katılım ve Hareketlerdeki Rolü, Akademik Bilişim 2012 Konferansı, Uşak. <https://www.researchgate.net/publication/259338963> (Erişim Tarihi: 05/09/2017)
- Çukurçayır, M. A. (2002). Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Dilber, F. (2013). Siyasal Katılma Etki Eden Psikolojik Faktörler Ve Seçmen Tercihine Etkisi; Karaman Seçmenleri Üzerine Bir Alan Araştırması. *Akademik Bakış Dergisi Sayı: 35* Mart – Nisan: 1-21.
- Demir, S.E. (2016) . İnternetin Politik Katılma Etkisi. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2): 161-191.
- Eser, H.B., Güler, Ö. (2015). İnternet ve Sosyal Ağların Siyasal Katılım Üzerine Etkisi- SDÜ Örnek Olayı. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (12): 196-219.
- Eser, H.B., Sarışahin, P. (2016). Cinsiyet- Siyasal Katılım İlişkisi: Sdü Örnek Olayı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 15, ss.38-58.
- Fernandes, J., Giurcanu, M., Bowers, K. W., & Neely, J. C. (2010). The writing on the wall: A content analysis of college students' Facebook groups for the 2008 presidential election. *Mass Communication and Society*, 13(5), 653-675.
- Gil de Zuniga, H., Jung, N., Valenzuela, S., (2012). Social media use for news and Individuals' social capital, civic engagement and political participation. *J.Comput. Mediat. Commun.* 17, 319-336.
- Gil de Zuniga, H., Puig-i-Abril, E., Rojas, H., (2009). Weblogs, traditional sources online and political participation: an assessment of how the internet is changing the political environment. *New Media Soc*, 11, 553-574.
- Holt, K., Shehata, A., Strombaeck, J., Ljungberg, E. (2013). Age and the effects of news media attention and social media use on political interest and participation: Do social media function as levellers? *European Journal of Communication* 28(1) 19-34.
- <https://wearesocial.com/special-reports/digital-in-2017-global-overview> (Erişim Tarihi. 20/09/2017)
- Kalaycıoğlu, E. (1993). Karşılaştırmalı Siyasal Katılma Siyasal Eylemin Kökenleri Üzerine Bir İnceleme, İstanbul, İstanbul Üniversitesi SBF Yayını.
- Kapani, M. (2011). Politika Bilimine Giriş, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Kim, Y., Chen, H-T. (2016). Social media and online political participation: The mediating role of exposure to cross-cutting and like-minded perspectives, *Telematics and Informatics*, 33 (2016) 320-330.
- Lupia, A., & Philpot, T. S. (2005). Views from Inside the Net: How Websites Affect Young Adults' Political Interest. *Journal of Politics*, 67(4), 1122-1142.
- Meriç, Ö. (2017). Çevrimiçi Siyasal İletişim Üzerine Bir Literatür Değerlendirmesi, *Selçuk İletişim*, 9 (4): 25-39
- Nie, N. H., Verba, S., Converse, P. E. (1989). Siyasal Katılma Kamuoyu ve Oy Verme Davranışı, İ. Turan- T. Karamustafaoglu (Çev.), Ankara: Siyasi İlimler Türk Derneği Yayınları.
- Prior, M. (2010). You've either got it or you don't? The stability of political interest over the life cycle. *Journal of Politics*, 72(3), 747-766.
- Radikal Gazetesi (2013). <http://www.radikal.com.tr/turkiye/8-saatte-2-milyon-gezi-parki-tweeti-1136087/> (E.T. 10/10/2017).
- Rahmawati, I. (2014). Social media, politics, and young adults: The impact of social media use on young adults' political efficacy, political knowledge, and political participation towards 2014 Indonesia

General Election, Master Thesis, University of Twente. Faculty of Behavioral Sciences Drienerlolaan
5 7522 NB Enschede The Netherlands

- Silsüpür, Ö. (2016). Siyasal İletişim Aracı Olarak Twitter'in Kullanımı: 07 Haziran 2015 Genel Seçimi Üzerine Bir Çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi E-Dergisi*, 4 (2), 725-747.
- Steinberg, A. (2014). Genç Seçmenler ve Web 2.0 İle Politik Katılım: Facebook Genç Vatandaşların Seçime Katılımını Arttırabilir Mi?", Akın Emre Pilgir (Çev.), Barış Çoban (Ed.), Sosyal Medya Devrimi, İstanbul: Su Yayınevi: 154-171.
- Stromback, J., Djerf-Pierre, M., Shehata, A. (2012). The Dynamics of Political Interest and News Media Consumption: A Longitudinal Perspective. *International Journal of Public Opinion Research*, 25 (4), 414-435
- Şener, G., Emre, P.Ö., Akyıldız, F. (2015). Türkiye'de Sosyal Medyanın Siyasi Katılıma Etkileri, *folklor/edebiyat*, 21 (83), 75-98.
- Ünal, S. (2017). Ağ Toplumunun Genç Yurttaşları: Dijital Sosyal Ortamların Siyasal Temelde Kullanımına Yönelik Karşıt Yaklaşımlar. *International Journal of Human Sciences*, 14 (3), 2510-2540.
- Vissers, S., Hooghe, M., Stolle, D., & Maheo, V. (2012). The impact of mobilization media on off-line and online participation: Are mobilization effects mediums specific? *Soc. Sci. Comput. Rev.*, 30(2), 152-169.
- Yang, H., Dehart, J.L., (2016). Social Media Use and Online Political Participation Among College Students During the US Election 2012, *Social Media + Society*, January-March: 1- 18.
- Yolçu, N. (2017). Siyasal Katılım Düzeyi Ve Siyasal Toplumsallaşma Araçlarına Yönelik Güven Ölçümü: Kocaeli İli Üzerine Ampirik Bir Çalışma, *Erciyes İletişim Dergisi*, "akademia", 5 (1): 40-58.